

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 80.

Vydána dne 21. srpna 1922.

Obsah: (226.—233.) 226. Zákon, jímž se mění a doplňují zákony o školách obecných a občanských. — **227.** Zákon, kterým se upravuje placení náhrady při trvalém ubytování vojska v roce 1921 a 1922. — **228.** Zákon, kterým se zmocňuje vláda, aby poskytla úvěr republice Rakouské. — **229.** Zákon, jímž se prodlužuje platnost ustanovení § 32 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním na berní léta 1922 a 1923. — **230.** Zákon o sborech stráže bezpečnosti. — **231.** Zákon o propočítání služební doby příslušníkům československého četnictva. — **232.** Zákon, jímž se upravují služební požitky četnických vrchních strážmistrů, kteří jsou veliteli stanic (okresů), nebo kteří konají rovnocennou službu četnickou. — **233.** Zákon, kterým se mění ustanovení § 10 zák. ze dne 22. prosince 1920, č. 683 Sb. z. a n., o opatření strojených hnojiv v r. 1921.

226.

Zákon ze dne 13. července 1922,

jímž se mění a doplňují zákony o školách
obecných a občanských.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) Povinné předměty učebné ve školách obecných (ľudových) jsou: náboženství, (s výhradou § 3 odst. 5); občanská nauka a výchova; čtení a psaní; jazyk vyučovací; počty s naukou o tvarech měřických, přírodopis, přírodopis, zeměpis a dějepis, hledíc zvláště k domovu a vlasti; kreslení; zpěv; ruční práce a tělesná výchova. Nauka o domácím hospodářství může býti zavedena jako zvláštní předmět učebný. Nařízením bude upravena účast školních lékařů při tělesné výchově žactva.

(2) Rozhodnutím župní rady školní (v přechodné době zemské rady školní a na Slovensku ministerstva školství a národní osvěty) a při školách spravovaných přímo ministerstvem školství a národní osvěty podle §u 2 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 292 Sb. z. a n., rozhodnutím tohoto ministerstva může se na škole obecné (ľudové) podle místní potřeby vyučovati jiným předmětům jako nepovinným, zvláště pak jazyku československému, není-li už vyučovacím jazykem té které školy. Vyrážovatelům školy budiž předem dána příležitost, aby se o věci vyslovili.

(3) Rozhodnutím ministerstva školství a národní osvěty může vyučování jazyku česko-

slovenskému ustanoveno býti pro tu kterou školu povinným.

§ 2.

(1) Povinné učebné předměty školy občanské jsou: náboženství (s výhradou § 3 odst. 5); občanská nauka a výchova; jazyk vyučovací s naukou o písemnostech; zeměpis a dějepis; přírodopis a přírodopis; počty s jednoduchým účetnictvím; měřictví a rýsování; kreslení; krasopis; zpěv; ruční práce a tělesná výchova. Nauka o domácím hospodářství může býti zavedena jako zvláštní předmět učebný. Nařízením bude upravena účast školních lékařů při tělesné výchově žactva.

(2) Na občanských školách s vyučovacím jazykem jiným, nežli československým budiž žactvu poskytnuta příležitost naučiti se jazyku československému. Rozhodnutím ministerstva školství a národní osvěty může vyučování jazyku československému ustanoveno býti pro tu kterou školu povinným.

(3) Rozhodnutím župní rady školní (v přechodné době zemské školní rady a na Slovensku ministerstva školství a národní osvěty) a při školách spravovaných přímo ministerstvem školství a národní osvěty podle §u 2 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 292 Sb. z. a n., rozhodnutím ministerstva školství a národní osvěty může se na škole občanské vyučovati též jiným předmětům učebným jako nepovinným, zvláště jiným jazykům, těsnopisu, psaní strojem a hudbě. Vyrážovatelům školy budiž předem dána příležitost, aby se o věci vyslovili.

§ 3.

(1) Opatřovati vyučování náboženství na školách obecných (ľudových) a občanských

a na ně dozíratí přísluší úřadům církevním (představenstvům židovských obcí náboženských) s výhradou práva vrchního dozoru a správy, které přísluší státu podle § 1 zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 292 Sb. z. a n.

(2) Náboženství vyučovati jest ve všech třídách po dvou hodinách týdně. Výměru a rozdělení učiva náboženského na jednotlivé stupně školní ustanoví úřady církevní.

(3) Učitelé náboženství, úřady církevní a společnosti náboženské jsou povinny šetřiti zákonů jakož i předpisů, které v mezích zákonů vydají úřady školní.

(4) Co úřady církevní ustanoví o vyučování náboženství a o cvičeních náboženských, oznámeno budiž správci školy prostřednictvím župní rady školní (v přechodné době okresního úřadu školního a na Slovensku školního inspektora). Ustanovení, která jsou v odporu s obecným řádem školním, nebud'te oznamována.

(5) Žáci bez vyznání nebo vyznání státem neuznaného jsou všeobecně zproštěni povinnosti, aby se zúčastnili vyučování náboženství. Žáci vyznání ostatních budou okresním úřadem školním, na Slovensku a na školách menšinových příslušným okresním (obvodním) inspektorem školním, zproštěni této povinnosti, požádají-li o to písemně nebo protokolárně jejich rodiče nebo jejich zástupci.

(6) Hledíc k různosti náboženského vyznání žactva na té které škole, budiž doba vyučování náboženského v rozvrhu hodin ustanovena tak, aby tím souvislost ostatního vyučování nebyla rušena.

§ 4.

(1) Ministr školství a národní osvěty se zmocňuje, aby vyslechnuv znalce školství, upravil učebné osnovy pro školy obecné (řudové) a občanské, ustanovil týdenní počet vyučovacích hodin pro jednotlivé druhy škol a stupně školní, jakož i všechno to, co vůbec náleží k vnitřnímu uspořádání škol.

(2) Vláda se zmocňuje, aby podle potřeby organizaci občanských škol na Slovensku nařízením přizpůsobila organizaci občanských škol v ostatním území republiky.

(3) Ministr školství a národní osvěty přihlížejí k nedostatku potřeb vyučovacích, školních dílen, kuchyní a jiného zařízení, jakož i k nedostatku účelně školeného učitelstva, může pro dobu přechodnou zmocniti příslušné úřady školské, aby zaváděly vyučování ručním pracím chlapeckým a domácímu hospodářství

toliko postupně na těch školách, kde budou pro ně vhodné podmínky.

§ 5.

(1) Počet tříd při obecné (řudové) škole řídí se počtem dětí. Největší počet dětí v jedné třídě ustanovuje se pro školní léta 1922-23 až 1926-27 na 80, a pro školní léta 1927-28 až 1931-32 na obecných (řudových) školách jednotřídních na 65, na ostatních obecných (řudových) školách na 70. Pro školní rok 1932-33 a další léta sníží se největší počet dětí ve škole jednotřídní na 50 žáků, a ve třídách ostatních škol obecných na 60 žáků.

(2) Přestoupí-li počet dětí v některé třídě školy obecné (řudové) v tom kterém roce příslušné největší číslo v odstavci 1. uvedené a nedá-li se přeplnění třídy odpomoci přípustnými změnami zařazením dítek (o čemž rozhodne příslušný inspektor školní), zřídí se při škole další třída a to zatímní. Trvá-li zatímní třída při škole nepřetržitě po tři školní roky, promění se v třídu definitivní.

(3) Počet míst literních učitelů při obecné (řudové) škole řídí se počtem tříd tak, že na každou třídu připadá jedno místo učitelské, počítajíc v to také místo správce školy.

(4) Pro vyučování jednotlivým předmětům učebním, jehož se neúčastní všichni žáci té které třídy, zřídí se při škole nebo při několika školách v téže obci zvláštní oddělení, v nichž se sloučí podle potřeby žáci různých tříd tak, aby počet žactva v takovém oddělení v žádném případě nepřestoupil čísla 60.

(5) Při zjišťování počtu žactva, který je podle 1. odstavce podmínkou pro zřizování nebo dělení tříd, přihlíží se toliko ke školou povinným dětem československých občanů státních a to těch, kteří mají v obci školní trvalé bydliště.

§ 6.

(1) Největší počet žactva v jedné třídě školy občanské ustanovuje se pro školní léta 1922-23—1926-27 na 80, pro školní léta 1927-28—1931-32 na 70, a pro školní rok 1932-33 a další léta na 60.

(2) Přestoupí-li počet žáků v některé postupné třídě školy občanské v tom kterém roce příslušné největší číslo v odstavci 1. uvedené, zřídí se při ní zatímní pobočka, při dvojnásobném největším počtu žáků v postupné třídě zřídí se zatímní pobočka druhá, a pro každý násobek příslušného největšího počtu žáků v postupné třídě zřizuje se další zatímní pobočka. Po tříletém trvání promění se zatímní pobočka v definitivní.

(3) Ustanovení čtvrtého odstavce § 5 platí též o školách občanských.

(4) Při zjišťování počtu žactva, který je podle prvního odstavce podmínkou pro zřizování nebo dělení tříd, přihlíží se toliko k dětem československých občanů státních, kteří mají trvalé bydliště v obci školní nebo v okruhu o poloměru 4 km od budovy školní, vyhovují-li děti tyto obecně podmínkám předepsaným pro přijetí do školy občanské.

§ 7.

(1) Župní rada školní (v přechodné době zemská rada školní a na Slovensku ministerstvo školství a národní osvěty) povoluje z důvodů podstatných a přihlížejíc k možnostem, jak opatřit potřebné učitelstvo a místnosti školní, v jednotlivých případech odchylky od ustanovení § 5 odstavce 1. a 2. a § 6 odstavce 1. a 2., avšak jen do konce školního roku 1936-37.

(2) Ustanovení § 5 odst. 1. a 2., § 6 odst. 1. a 2. a § 7 odst. 1. nesmí se užívat k tomu, aby se rušily nebo spojovaly třídy již zřízené, jakmile by po zrušení nebo spojení jich stoupl počet dětí v některé třídě nad 60.

§ 8.

(1) Třídy školní a místa učitelská při veřejných školách mohou se rušit jen tehdy, nejsou-li po zákonu nutné.

(2) Na Slovensku mohou se rušit třídy školní a místa učitelská při obecních a státních školách ľudových a občanských, nejsou-li po zákonu nutné, toliko rozhodnutím ministerstva školství a národní osvěty nebo orgánu, který k tomu tímto ministerstvem bude pověřen.

§ 9.

Školy obecné (ľudové) i občanské mohou býti podle pohlaví žactva buď smíšené, buď chlapecké, buď dívčí.

§ 10.

(1) Učitelé a učitelky mohou vyučovat chlapce a dívky na všech stupních a družích škol obecných (ľudových) i občanských. Veškerá místa literárních učitelů na školách obecných (ľudových) i občanských, chlapeckých, dívčích i smíšených zřizují se bez určení pohlaví. Všechny dosavadní systemisace míst na školách těchto výhradně pro učitele nebo výhradně pro učitelky pozbývají platnosti.

(2) Při obsazování míst literárních učitelů při veřejných školách dbáti jest toho, aby polovina všech míst na každé škole obsazena byla učiteli a polovina učitelkami, při čemž se nečítají místa správců a ředitelů škol. Při lichém počtu míst náleží na chlapeckých školách o jedno místo více učitelům, na školách dívčích učitelkám; liché místo učitelské na školách smíšených rozepíše se pro volnou kompetenci mužů i žen.

(3) Orgán, jemuž přísluší rozepsati konkurs na definitivní místo učitelské nově zřízené nebo uprázdněné, nechť rozhodne s konečnou platností a v konkurse vysloví, kterému pohlaví náleží při obsazování místa přednost, aby vyhověno bylo zásadě vyslovené v předešlém odstavci.

(4) Při místech správců a ředitelů škol chlapeckých náleží však vždycky přednost učitelům, při místech těchto na školách dívčích náleží přednost vždycky učitelkám. Místa správců a ředitelů škol smíšených rozpisuje se pro volnou kompetenci mužů i žen.

(5) Zásad uvedených v § 10 odst. 2. šetřiti jest pokud lze i při obsazování míst zatímních.

(6) Výjimky z ustanovení § 10 odst. 2. až 5. pro školy, jichž správu vede ministerstvo školství a národní osvěty podle § 2 odst. 1. bod 3. zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 292 Sb. z. a n., určuje podle místních poměrů ministr školství a národní osvěty, který je také oprávněn, obsazuje ať definitivně či zatímně místa učitelská na těchto školách, odchýliti se v zájmu školy od pravidel, obsažených v čl. IV. zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 306 Sb. z. a n.

(7) Ministr školství a národní osvěty může pro dobu přechodnou určit výjimky z ustanovení § 10 odst. 2.—5. i pro obsazování míst na všech veřejných školách obecných (ľudových) a občanských na Slovensku, v území Hlučínském, Valčickém a Vitorazském i v území těšínského Slezska a může orgány, jimž přísluší právo presentační a právo jmenovati učitele na těchto školách, zmocnit, aby se případ od případu odchylovaly v zájmu školy od pravidel daných v čl. IV. zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 306 Sb. z. a n.

§ 11.

(1) Povinnost choditi do školy obecné (ľudové) i občanské počíná se počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dovršilo

šestý rok věku, a trvá plných osm školních let. Dítka školou nepovinné, které dovrší šestý rok věku v době od počátku školního roku do nejbližšího konce roku občanského, mohou býti do školy přijaty, není-li pochybnosti o jejich tělesné i duševní dospělosti, nepřeplní-li se jejich přijetím školní světnice a nepřekročí-li se největší počet dětí ve třídě podle §§ 5 a 7.

(2) Poskytovat jakýchkoliv úlev v docházce školní jest zakázáno. Povinnost mládeže na Slovensku účastniti se opakovacího školského vyučování až do 15. roku věku, vyslovená v §§ 1 a 48 zákonného článku XXXVIII. z r. 1868, zůstává nedotčena pro veškeru mládež, která chodila do školy ľudové podle dosavadních zákonů toliko 6 let a nevzdělávala se potom na školách vyšších.

(3) Ustanovení zákona ze dne 29. ledna 1920, č. 75 Sb. z. a n., o hospodářských školách lidových zůstávají tímto zákonem nedotčena. Avšak povinnost choditi do hospodářské školy lidové podle § 7 cit. zákona nastane budoucně teprve po ukončení povinné docházky do školy obecné (ľudové) a občanské.

(4) Při školách obecných (ľudových) nebo občanských zřídí se pokračovací školy nebo kursy s povinnou docházkou pro mládež ve věku od 14 do 16 let, pokud se nevzdělává na pokračovacích školách živnostenských, kopeckých, na lidových školách hospodářských nebo na jiných školách vyšších a odborných. Podrobná ustanovení o zřizování a zařízení těchto pokračovacích škol nebo kursů, o době vyučovací, o učebních osnovách a o docházce školní vydána budou nařízením vlády.

§ 12.

(1) Prodloužení povinné docházky školní do škol obecných (ľudových) a občanských na 8 plných let školních provede se na Slovensku postupně podle toho, jak bude možno opatřiti potřebné místnosti a učitelstvo pro nutné rozšíření škol. Ministerstvo školství a národní osvěty ustanoví, kdy a v kterých obcích nastane povinnost obecné osmileté docházky školní do škol obecných (ľudových) a občanských na Slovensku.

(2) Každým způsobem bude však od počátku školního roku 1927-28 osmiletá docházka školní povinná pro veškeru mládež na Slovensku.

§ 13.

Trvání školního roku a hlavních prázdnin, jakož i prázdnin ve školním roce ustanoví ministr školství a národní osvěty nebo orgán jím pověřený.

§ 14.

(1) Pokuty, vyměřené v zákonech zemských pro Čechy, Moravu a Slezsko a v § 4 zák. článku XXXVIII. z roku 1868 pro trestání přestupků proti školní povinnosti a školní docházce, upravují se takto: za vynětí dítěte ze soupisu budiž uložena pokuta od 50—200 K, za nepřihlášení dítěte do školy a za nedbalou docházku školní od 25—200 K; stalo-li se zanedbání školy ze ziskuchtivosti rodičů nebo jich zástupců, může se uložit pokuta do 400 K a při opětovném přestupku do 1000 K.

(2) Při nedobytnosti pokuty může býti uložen trest vězení (uzamčení) od 1—14 dnů.

(3) Tresty pro nedbalou docházku na školách, jichž správu vede ministerstvo školství a národní osvěty podle § 2, odst. 1., bod 3. zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 292 Sb. z. a n., ukládá ministr školství a národní osvěty, je však oprávněn vyhláškou, uveřejněnou aspoň měsíc napřed v úředním listě a vyvěšenou ve školní budově, výkonem tohoto práva pověřiti jiný školní úřad nebo orgán, který pak v této věci rozhoduje jménem ministrovým a s konečnou platností. Promíjeti nebo zmírňovati uložené tresty pro zanedbanou docházku na těchto školách může ministr školství a národní osvěty.

(4) Tresty ukládané podle odst. 1. a 2. tohoto paragrafu platí i pro přestupky proti školní povinnosti a školní docházce také pro lidové školy hospodářské, zřízené podle zákona z 29. ledna 1920, č. 75 Sb. z. a n. V přípravném řízení nastupuje místo místní školní rady školní výbor lidových škol hospodářských.

(5) Tyto tresty pro nedbalou docházku a proti školní povinnosti na lidových školách hospodářských ukládá ministr zemědělství; je však oprávněn vyhláškou uveřejněnou aspoň měsíc napřed v úředním listě a vyvěšenou ve školní budově výkonem tohoto práva pověřiti politické úřady I. instance, na Slovensku administrativní policejní vrchnosti I. stolice po případě i jiný orgán; orgány tyto v této věci rozhodují potom jménem ministrovým a s konečnou platností. Promíjeti

nebo zmírňovati uložené tresty za přestupky proti školní povinnosti a školní docházce na lidových školách hospodářských může ministr zemědělství.

(⁶) Pokuty uložené za přestupky proti školní povinnosti a školní docházce na lidových školách hospodářských plynou do fondu na opatření učebních pomůcek dotčených lidových škol hospodářských.

§ 15.

Ustanovení § 60 a § 9 odst. 2. zákona ze dne 14. května 1869, č. 62 ř. z., o školách továrních se zrušují.

§ 16.

Vyšší národní školy zřízené podle §§ 59 až 63 uher. zákona, čl. XXXVIII. z r. 1868, budtež proměněny na školy občanské. Zřizovati nové vyšší národní školy se nedovoluje.

§ 17.

(1) Co ustanoveno je v §§ 1—16, platí stejně o všech veřejných školách obecných (ludových) a občanských vůbec, nehledíc na to, kým byly založeny a jsou udržovány.

(2) Soukromé školy obecné a občanské zavázány jsou šetřiti toho, co ustanoveno jest v §§ 1—5 odst. 1. až 4., v § 6 odst. 1. až 3., v §§ 7 až 9, v § 10 odst. 1., v §§ 11, 13, 14 a 16.

§ 18.

§§ 45 a 46 zákona ze dne 14. května 1869, č. 62 ř. z., pokud se týče ze dne 2. května 1883, č. 53 ř. z., se zrušují. Vláda se zmocňuje, aby nařízením upravila nově župní, obvodní a místní konference učitelské pro celou oblast republiky.

§ 19.

Ustanovení veškerých starších zákonů, pokud jsou v odporu s tímto zákonem, pozbývají účinnosti.

§ 20.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem, kdy bude vyhlášen. Platnost jeho nevztahuje se na území Podkarpatské Rusi.

§ 21.

Ministr školství a národní osvěty pokud se týče ministr zemědělství se pověřují, aby zákon tento provedli.

T. G. Masaryk v. r.
Dr. Beneš v. r.
Dr. Šrohár v. r.
Staněk v. r.

227.

Zákon ze dne 10. července 1922,

kterým se upravuje placení náhrady při trvalém ubytování vojska v roce 1921 a 1922.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Sazby, jež byly stanoveny pro jednotlivé nájemní třídy podle § 30 zákona ze dne 11. června 1879, č. 93 ř. z., ve znění čl. I. zákona ze dne 25. června 1895, č. 100 ř. z., vyhláškou býv. ministerstva zemské obrany a financí ze dne 14. února 1911, č. 28 ř. z., resp. podle § 30 uh. zák. čl. XXXVI/1879, ve znění § 7 uh. zák. čl. XXXIX/1895, nařízením bývalého uherského ministerstva honvédů č. 1689/1911 H. M. E. platí i pro rok 1921 a 1922 s tou odchylkou, že se zvyšují o 40%.

Toto zvýšení platí též pro kasárenské objekty, které byly poskytnuty vojenské správě se zárukou obsazení podle § 33 zákona ze dne 11. června 1879, č. 93 ř. z., ve znění čl. I. zákona ze dne 25. června 1895, č. 100 ř. z., a § 33 uh. zák. čl. XXXVI/1879 ve znění § 9 uh. zák. čl. XXXIX z roku 1895, pokud jich vojenská správa trvale užívá a platí za ně náhradu podle činžovního tarifu.

§ 2.

Obce, jakož i města s právem municipálním, ve kterých jest anebo bude vojsko teprve nově trvale ubytováno, budou zařaděny do nájemních tříd po řízení provedeném na základě § 30 zákona ze dne 11. června 1879, č. 93 ř. z., ve znění čl. I. zákona ze dne 25. června 1895, č. 100 ř. z., a § 30 uh. zák. čl. XXXVI/1879, ve znění § 7 zák. čl. XXXIX z roku 1895 a prováděcích nařízení k nim vydaných.

§ 3.

Tomuto zákonu se přiznává zpětná účinnost ode dne 1. ledna 1921.

Provedení jeho se ukládá ministru národní obrany v dohodě s ministry vnitra a financí.

T. G. Masaryk v. r.
Dr. Beneš v. r.
Udržal v. r.